

**การพัฒนากระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพ
เพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุคดิจิทัล ดิสรัปชัน**
**Developing Processes and Mechanisms for Managing Healthy Schools
to Strengthen Attitudes to Prevent the Use of Violence in the
Digital Disruption Era**

ทศพล พงษ์ตะ¹, ภูริพัฒน์ แก้วศรี², กัณณพงศ์ ศิริเขตต์^{3,*} และสุชาติ ลีตระกูล⁴

Thospon Pongta¹, Phuripat Kaewsri², Kannapongse Sirikate^{3,*} and Suchart Leetagoon⁴

(Received: August 13, 2025; Revised: October 28, 2025; Accepted: October 29, 2025)

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพ 2) พัฒนาระบบการและกลไกการบริหารจัดการ 3) ถ่ายทอดกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการ 4) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพ เพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุคการเปลี่ยนฉับพลันทางดิจิทัล ดำเนินการ ดังนี้ 1) วิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู 309 คน และนักเรียน 395 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ปี 2567 โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ หาค่าสถิติพื้นฐานและวิเคราะห์เนื้อหา 2) พัฒนาระบบการและกลไกการบริหารจัดการ โดยการสนทนากลุ่มกับผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 30 คน 3) ถ่ายทอดกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการ โดยอบรมนักเรียน จำนวน 250 คน และประชุมเชิงปฏิบัติการผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 150 คน 4) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 60 คน และประเมินข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน พบว่า 1) ปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนไม่มีระบบเฝ้าระวังและการติดตามการใช้สื่อดิจิทัล 2) ผลการพัฒนาระบบการและกลไกการบริหารจัดการใช้กรอบแนวคิดแบบ 4M's 3) ผลการถ่ายทอดหลังการอบรมทุกหน่วยสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 การอบรมครู ผู้บริหาร และการประชุมร่วมกับตัวแทนชุมชนความพึงพอใจระดับมาก 4) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายคือสร้างเครือข่ายเรียนรู้ระหว่างรัฐ เอกชน ชุมชนป้องกันความรุนแรง ผลการประเมิน มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

^{1, 2, 3} สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย 57100

Department of Public Administration, Faculty of Political Science and Public Administration, Chiang Rai Rajabhat University, Chiang Rai 57100 Thailand

⁴ สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย 57100

Department of Educational Administration, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University, Chiang Rai 57100 Thailand

*Corresponding author, e-mail: Dodgedy_quantum@hotmail.com

คำสำคัญ: กระบวนการและกลไกการบริหาร เจตคติ การป้องกันการใช้ความรุนแรง
ดิจิทัลดิสรรัption

ABSTRACT

This research aimed to: 1) analyze problems in the administration of well-being schools; 2) develop management processes and mechanisms; 3) disseminate the developed processes and mechanisms; and 4) formulate policy recommendations for well-being school administration to strengthen attitudes toward violence prevention in the era of digital disruption. The study was conducted in four phases. First, the current administrative problems were analyzed through questionnaires and interviews with a sample of 309 administrators and teachers, and 395 students under the Chiang Rai Secondary Educational Service Area Office in the year 2024. Data were analyzed using basic statistics and content analysis. Second, management processes and mechanisms were developed through focus group discussions with 30 stakeholders. Third, the developed model was transferred through training programs for 250 students and workshops for 150 related participants. Fourth, policy recommendations were formulated through workshops with 60 stakeholders and evaluated by 20 experts.

The findings are as follows: 1) Management problems were found to be at a low level overall. The item with the highest mean score indicated that schools lacked effective systems for monitoring and tracking digital media usage. 2) The development of management processes and mechanisms based on the 4M's conceptual framework yielded positive results. 3) Post-training assessments showed statistically significant improvements (at the .01 level) across all groups compared to pre-training assessments. Training sessions for teachers and administrators, as well as joint meetings with community representatives, received high satisfaction ratings, and 4) The policy recommendations emphasized the establishment of a collaborative learning network among government agencies, the private sector, and communities for violence prevention, with evaluation results showing high levels of congruence, appropriateness, and feasibility.

Keywords: Model and mechanism of administration, Attitudes, Violence prevention, Digital disruption

บทนำ

ปัญหาการใช้ความรุนแรงนับเป็นวาระเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขและป้องกันซึ่งความรุนแรง (Violence) หมายถึง การจงใจใช้อำนาจหรือกำลังทางกายเพื่อข่มขู่หรือกระทำต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อกลุ่มบุคคลหรือชุมชน ทำให้เกิดการบาดเจ็บ ตาย หรือเป็นอันตรายต่อจิตใจ หรือยับยั้ง ทำให้สูญเสียสิทธิบางประการ และขาดสิ่งที่สมควรจะได้รับ (World Health Organization, 2002) โดยเฉพาะในยุคการเปลี่ยนผ่านดิจิทัลหรือ Digital disruption ที่สร้างโอกาสและความเสี่ยงให้กับคนในสังคมขณะเดียวกันทำให้การเรียนรู้และการสื่อสารง่ายขึ้น แต่ก็เปิดช่องทางให้ความรุนแรงแพร่กระจายได้อย่างมากขึ้น โดยเฉพาะโลกออนไลน์นับวันขยายวงกว้างมากขึ้นและเกิดกับคนทุกช่วงวัย จากข้อมูล การจัดอันดับประเทศที่มีความสงบสุขของโลกปี พ.ศ. 2565 ของดัชนีสันติภาพโลก (Global Peace Index) พบว่า ประเทศไทยมีความรุนแรงในลำดับที่ 47 จากจำนวน 163 ประเทศ มูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจคิดเป็น 88,331.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (Institute for Economics & Peace, 2022) โดยปัญหาการใช้ความรุนแรงของเยาวชนในสถานศึกษามีจำนวนประมาณ 3.6 แสนคน ต่อปี ข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นความรุนแรงที่อาจส่งผลกระทบต่อปัญหาทางสุขภาพของเยาวชน เช่น ความเครียด โรคซึมเศร้า เป็นต้น อันเป็นการบั่นทอนการเรียนรู้และศักยภาพการพัฒนาประเทศ

จากรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 8 จังหวัด พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน 17 ปี มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ได้แก่ ดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ติดยาเสพติด มั่วสุมสร้างความรำคาญให้กับชาวบ้าน ติดเกมส์และเล่นเกมพนัน มีพฤติกรรมทางเพศ (สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9, 2565) ข้อมูลดังกล่าวบ่งชี้ถึงแนวโน้มของปัญหาความรุนแรงอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะจังหวัดเชียงรายเป็นหนึ่งในจังหวัดภาคเหนือตอนบน ที่เป็นเขตชายแดนมีการเคลื่อนย้ายของคนต่างพื้นที่ รวมทั้งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ โดยมีประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ 211,752 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30 ของประชากรทั้งหมด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566) มีผู้ที่ไม่สัญชาติไทย จำนวน 134,040 คน จัดอยู่ในลำดับที่ 3 ของประเทศ ซึ่งอาจก่อให้เกิดประเด็นปัญหาที่หลากหลายและซับซ้อน เช่น ยาเสพติด และการค้ามนุษย์ เป็นต้น ส่วนปัญหาด้านสังคมและคุณภาพชีวิตที่พบ คือ ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหาเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม อันเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดการใช้ความรุนแรง อย่างไรก็ตามการเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม อาจสร้างความรู้สึกจากการถูกมองว่าเป็นคนอื่น (Otherness) เช่น คำว่า “คนบ้านนอกกับคนในเมือง” เป็นต้น ซึ่งเป็นการแสดงออกด้วยคำพูดในกลุ่มเยาวชนที่ถือว่าเป็นการกลั่นแกล้งในลักษณะหนึ่ง โดยเฉพาะในยุค Digital disruption การกลั่นแกล้งสามารถแพร่กระจายอย่างรวดเร็วผ่านช่องทางสื่อ Online ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางสังคม และทางจิตใจ ซึ่งคือความรุนแรงรูปแบบหนึ่งตามนิยามของ World Health Organization

ในการป้องกันปัญหาการใช้ความรุนแรงของเยาวชนดังกล่าว โรงเรียนนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ในการทำหน้าที่เป็นเกราะป้องกันปัญหาความรุนแรงได้หลายมิติ ทั้งการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพและทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ ดังนั้นกระบวนการและกลไกในการบริหารจัดการ

โรงเรียนเพื่อเสริมสร้างเจตคติเชิงบวกในการป้องกันความรุนแรงจึงเป็นบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่ไม่เพียงแต่การออกกฎระเบียบเท่านั้น แต่ยังสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

จากที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยเห็นว่าหากมีการป้องกันการใช้ความรุนแรงตั้งแต่เริ่มต้นย่อมเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันต่อปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการปลูกฝังเจตคติที่จะรับมือกับความรุนแรงอย่างสันติ ดังนั้นการส่งเสริมเจตคติในการป้องกันการใช้ความรุนแรงจึงเป็นการสร้างให้เยาวชนมีความแข็งแกร่งที่จะเผชิญกับโลกยุค Digital disruption ที่เต็มไปด้วยปัญหาท้าทายโดยไม่จำเป็นต้องใช้ความรุนแรง โดยโรงเรียนจะต้องมีกระบวนการและกลไกในการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะที่จะช่วยส่งเสริมเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงให้กับเยาวชนอย่างเป็นระบบและชัดเจน โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีการดำเนินงานตามแนวคิดโรงเรียนสุภาพะ ที่ไม่ได้มุ่งทางวิชาการอย่างเดียว แต่เน้นการสร้างสุภาพะ ให้กับนักเรียนทุกมิติ ทั้งกาย ใจ สังคม และสติปัญญา อันเป็นรากฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การวิจัยครั้งนี้เป็นการดำเนินการพัฒนากระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียน การสร้างนวัตกรรมที่จะใช้การพัฒนานักเรียนและครู การถ่ายทอดองค์ความรู้รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงของเยาวชนในยุค Digital disruption อันจะเป็นพื้นฐานการสร้างสังคม ที่ไร้ความรุนแรงให้เกิดกับประเทศชาติต่อไป

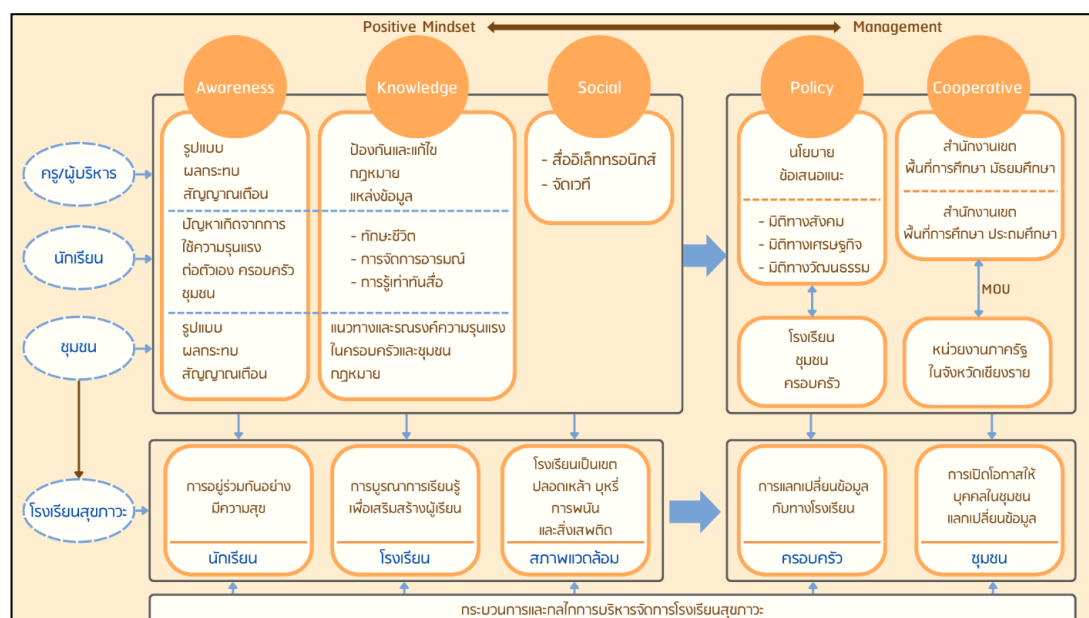
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะเพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption
2. เพื่อพัฒนากระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะเพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption
3. เพื่อถ่ายทอดกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะเพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption
4. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะเพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะที่มีประสิทธิภาพจะต้องเชื่อมโยงทุกมิติ ตั้งแต่ต้นนักเรียน โรงเรียน สภาพแวดล้อม ครอบครัว และชุมชน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2560) ยึดหลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล (Cohen & Uphoff, 1980) รวมถึงยึดหลักการทำงานเป็นเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และทรัพยากร ที่มีความต่อเนื่องและยั่งยืน การพัฒนากระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะเพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุคดิจิทัลจึงเป็นแนวทางที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ Hovland, Janis and

Kelley (1953) ได้กล่าวถึง ความสำคัญกับการศึกษาพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงเชิงความคิด (Attitude change) โดยมุ่งเน้นไปที่กระบวนการทางสังคมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลต่อเรื่องหรือผู้คนที่เคยมีความคิดต่างกัน ส่วน Rosenberg (1965) ได้กล่าวถึง การมุ่งเน้นไปที่การศึกษาเรื่องความรู้สึกและความคิดเกี่ยวกับตัวเองของบุคคล แนวคิดดังกล่าวช่วยให้การสร้างสังคมที่ปลอดภัยและมีคุณภาพชีวิตที่ดี การดำเนินงานตามกรอบแนวคิดนี้จะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการป้องกันตนเองและผู้อื่นจากความรุนแรง สร้างสังคมที่มีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศและสังคมไทยให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืนในอนาคต

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพเพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption

1. กลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 22 คน ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 และครูแนะแนว รวมทั้งหมด 287 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 13 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้ มีประสบการณ์ด้านการบริหาร หรือการจัดการเรียนการสอน ไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือมีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในสถานศึกษา

1.2 นักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 395 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเชียงราย กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) (วัลลภ สุขสวัสดิ์, 2564) ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะเพื่อเสริมสร้าง เจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption เป็นแบบลิเคิร์ต (Likert scales) ประเมินค่า 5 ระดับ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะ เหมือนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและผู้บริหาร จำนวน 15 คน และนักเรียน จำนวน 15 คน ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ฉบับของครูและผู้บริหาร เท่ากับ 0.879 และฉบับนักเรียนเท่ากับ 0.966

2.2 แบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะ เพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และข้อเสนอแนะ จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขนำไปดำเนินการจัดเก็บข้อมูล

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะนักวิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์แบบสอบถามสภาพปัญหาการบริหาร จัดการโรงเรียนสุภาพะเพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption ใช้วิเคราะห์โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะ เพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption

1. กลุ่มเป้าหมาย ในการพัฒนากระบวนการและกลไกการบริหารจัดการ ได้แก่ นักวิชาการ ครูและผู้บริหาร ผู้นำชุมชน และผู้ปกครอง จำนวน 30 คน และกลุ่มเป้าหมาย พัฒนาหน่วยการอบรมและแพลตฟอร์มออนไลน์ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ด้านหลักสูตร และการสอน ด้านพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอนและครูแนะแนว จำนวน 15 คน โดยเลือกมาแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้ มีประสบการณ์ด้านการบริหาร หรือการจัดการเรียนการสอน ไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือมีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินกระบวนการและกลไกการบริหาร จัดการโรงเรียนสุภาพะเพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption เป็นแบบลิเคิร์ต (Likert scales) ประเมินค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open-ended Form) มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์ ประเด็นและจัดทำร่างกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการ จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน

5 คน ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 การถ่ายทอดกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสู่ภาวะเพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption

1. กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยการทำหนังสือเชิญผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน และครูโรงเรียนละ 2 คน ได้รับการตอบรับเข้าร่วมประชุม ผู้บริหาร จำนวน 30 คน ครูผู้สอน จำนวน 60 คน 2) ตัวแทนนักเรียน จากโรงเรียนที่ได้รับการแนะนำให้เข้ารับการอบรมจากกลุ่มส่งเสริมการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 250 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) และ 3) ตัวแทนชุมชน เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติ โดยการเสนอจากผู้นำชุมชน ชุมชนละ 2 คน จำนวน 60 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้ 1) มีประสบการณ์ด้านการบริหารและสอนไม่น้อยกว่า 2 ปี 2) มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน 3) มีภูมิลำเนาอยู่ในที่ตั้งของสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบวัดความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรง เป็นแบบลิเคิร์ต (Likert scales) ประเมินค่า 5 ระดับ ทำการหาค่า IOC และทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้แก่ โรงเรียนเตรียมพัฒนาการจังหวัดเชียงราย โดยแบบวัดความรู้ความเข้าใจมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.36-0.67 การหาค่าความเชื่อมั่นค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.604 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.38-0.88 แบบวัดเจตคติมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.692 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.36-0.67

2.2 แบบวัดความพึงพอใจในการอบรมเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 จำนวน 40 ข้อ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ จำนวน 1 ข้อ ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การดำเนินการประกอบด้วย การอบรมนักเรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างเจตคติในการป้องกันการใช้ความรุนแรง ใช้รูปแบบ One group pretest posttest design ครูและผู้บริหาร จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการทัศน์ในการ

ป้องกันการใช้ความรุนแรงและการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการกับตัวแทนชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการตัดสินใจในการป้องกันการใช้ความรุนแรงในพื้นที่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard deviation) และใช้สถิติ Paired Samples T-Test ในการทดสอบความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการอบรม ตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (Normality test โดย Shapiro-Wilk) ค่า P-value เท่ากับ 0.669 ส่วนแบบบันทึกการประชุมใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะเพื่อเสริมสร้างเจตคติในการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption

1. กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริหารครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ศึกษาธิการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเชียงราย จำนวน 60 คน ส่วนกลุ่มเป้าหมายการประเมินข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน ผู้นำชุมชน จำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านนักเรียน 7 ข้อ ด้านโรงเรียน 13 ข้อ ด้านสภาพแวดล้อม 1 ข้อ ด้านครอบครัว 4 ข้อ และด้านชุมชน 3 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อร่าง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะ จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน ผู้นำชุมชน ประเมินร่าง ข้อเสนอแนะ โดยพิจารณาความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และการนำไปใช้ประโยชน์ โดยใช้แบบประเมินกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหาค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการประชุมเชิงปฏิบัติการใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนากระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะเพื่อเสริมสร้างเจตคติ การป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption ดังนี้

1. ผลวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะเพื่อเสริมสร้างเจตคติ การป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption ของครูและผู้บริหาร

พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการของโรงเรียนเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงภาพรวมอยู่ใน ระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.36 ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ จำนวนบุคลากรที่ให้คำแนะนำ ในการจัดการกับความเครียดหรือปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนที่เกิดจากการใช้สื่อดิจิทัลไม่เพียงพอ

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 จากผลการสัมภาษณ์พบว่า ด้านบุคลากรยังขาดแคลนบุคลากรและเครือข่ายที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านงบประมาณไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการจัดทำโครงการ ไม่มีอุปกรณ์ซอฟต์แวร์ที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันสื่อที่มีความรุนแรงและเป็นภัยคุกคาม ส่วนนักเรียนมีปัญหาการบริหารจัดการของโรงเรียนเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรง ภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.78 โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กฎระเบียบและมาตรการ การป้องกันความปลอดภัยทางออนไลน์ของโรงเรียนค่อนข้างเคร่งครัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 จากการสัมภาษณ์พบว่า ความรุนแรงในโรงเรียนมักเป็นเรื่องการบูลลี่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศ นักเรียนเกรงใจและไม่มั่นใจในการเข้าหาครูเพื่อขอความช่วยเหลือ หรือนำวิธีป้องกันตนเองจากความรุนแรง

2. ผลการพัฒนาระบบการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสู่ภาวะเพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption ตามแนวคิดการบริหารจัดการ 4M's

2.1 ด้านบุคลากร ได้แก่ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะด้านดิจิทัลและความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของเยาวชนในยุคดิจิทัลโดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูสามารถสอนทักษะการจัดการความขัดแย้งและการสื่อสารอย่างสันติและนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนในชั้นเรียนของตนเอง และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชนในการดูแลและให้คำปรึกษาแก่เยาวชน ที่มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ระหว่างกัน

2.2 ด้านงบประมาณ ได้แก่ จัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนดิจิทัล สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและการลงทุนในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยในการติดตามและป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน

2.3 ด้านสื่อวัสดุและอุปกรณ์ ได้แก่ พัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ จัดหาอุปกรณ์ดิจิทัลที่ทันสมัย สร้างพื้นที่สร้างสรรค์ในโรงเรียน

2.4 ด้านการจัดการ ได้แก่ กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการป้องกันและจัดการกับการใช้ความรุนแรงในโรงเรียน พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน บูรณาการการเรียนการสอนเรื่องการจัดการความขัดแย้งและการสื่อสารอย่างสันติเข้าไปในหลักสูตร การศึกษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการออกแบบและดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่าง

ส่วนการพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมเจตคติที่มีต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรงของเยาวชน ได้แก่ หน่วยการอบรมสำหรับนักเรียน ครูและผู้บริหาร และแพลตฟอร์มออนไลน์ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินกระบวนการการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้าง
เจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงของโรงเรียนสุภาพะ

ข้อ	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ด้านบุคลากร	3.73	0.55	มาก	3.87	0.56	มาก
2	ด้านงบประมาณการดำเนินงาน	4.07	0.37	มาก	4.27	0.55	มาก
3	ด้านการสนับสนุนสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์	4.20	0.56	มาก	4.07	0.44	มาก
4	ด้านการจัดการ	4.00	0.47	มาก	4.20	0.48	มาก
	ภาพรวม	4.00	0.33	มาก	4.10	0.38	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า กลไกการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างเจตคติในการป้องกันความรุนแรงของโรงเรียน มีความเหมาะสม และ ความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ความเหมาะสม $\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.09; ความเป็นไปได้ $\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.17) ทั้งนี้ในรายด้าน ความเหมาะสมสูงสุด คือ ด้านงบประมาณการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.22) ขณะที่ ความเป็นไปได้สูงสุด คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.40) และทุกด้านถูกประเมินอยู่ในระดับมากสอดคล้องกัน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินกลไกการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างเจตคติ
การป้องกันการใช้ความรุนแรงของโรงเรียนสุภาพะ

ข้อ	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ด้านบุคลากร	4.03	0.34	มาก	4.27	0.40	มาก
2	ด้านงบประมาณการดำเนินงาน	4.25	0.22	มาก	3.90	0.34	มาก
3	ด้านการสนับสนุนสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์	3.90	0.22	มาก	4.10	0.19	มาก
4	ด้านการจัดการ	3.93	0.22	มาก	3.96	0.22	มาก
	ภาพรวม	4.03	0.09	มาก	4.06	0.17	มาก

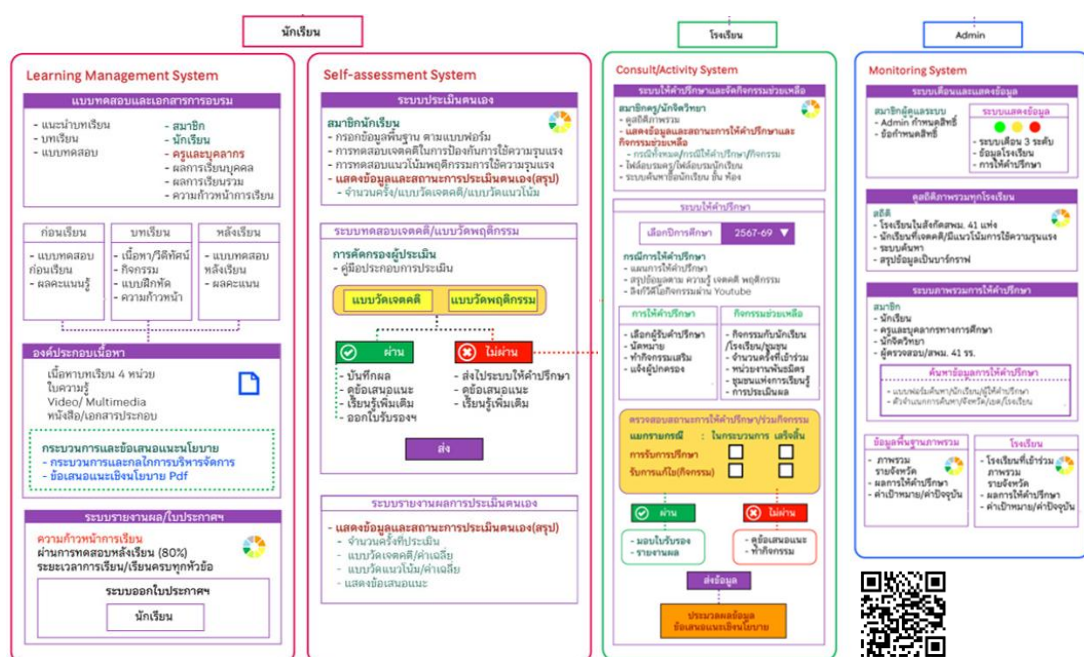
จากตารางที่ 2 พบว่า กลไกการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างเจตคติในการป้องกันความรุนแรงของโรงเรียน มีความเหมาะสม และ ความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ความเหมาะสม $\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.09; ความเป็นไปได้ $\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.17) ทั้งนี้ในรายด้าน ความเหมาะสมสูงสุด คือ ด้านงบประมาณการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.22) ขณะที่ความเป็นไปได้สูงสุด คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.40) และทุกด้านถูกประเมินอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 หน่วยการอบรมเพื่อส่งเสริมเจตคติที่มีต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรงของเยาวชน
สำหรับนักเรียน ครูและผู้บริหาร

หน่วยการอบรม	
ครู	1. เทคนิคการพัฒนาทักษะครูในการเฝ้าระวังเพื่อลดความรุนแรงแก่เยาวชน ยุค Digital disruption
และผู้บริหาร	2. การออกแบบและจัดทำแผนการเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อการสร้างสันติวัฒนธรรมในโรงเรียน
นักเรียน	1. รู้เท่า (ก้าว) ทนภัยความรุนแรงในยุค Digital disruption
	2. เท่าทันอารมณ์ตนและคนรอบข้าง
	3. ทักษะการสื่อสารและการให้คำปรึกษาเชิงบวกในยุค Digital
	4. รู้เท่าทันสื่อสังคมเพื่อป้องกันความรุนแรงในยุค Digital

จากตารางที่ 3 แสดงหน่วยการอบรมเพื่อส่งเสริมเจตคติที่มีต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรงของเยาวชน โดยเริ่มต้นจากการสำรวจปัญหาของโรงเรียนและนักเรียนอย่างรอบด้าน ก่อนนำผลการวิเคราะห์ไปสู่การจัดทำแผนการอบรมที่สามารถใช้งานได้จริง เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ครู ผู้บริหาร และนักเรียน

แพลตฟอร์มออนไลน์ที่สร้างขึ้นชื่อว่า Preventing Violence Platform: PVPCR.COM ประกอบไปด้วย 4 Mock up คือ นักเรียน โรงเรียน ผู้ดูแลระบบ และหน้าหลัก โดยมีคู่มือการใช้งานระบบ สำหรับนักเรียนและโรงเรียน ใน Platform มีข้อมูลระบบการประเมินตนเอง แผนการอบรม ข้อมูลสถิติ จำนวนนักเรียน ข้อมูลคลังความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและไม่ใช้ความรุนแรงและวิดีโอแนะนำหน่วยการอบรม ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แพลตฟอร์ม (Platform) เพื่อการเรียนรู้ Online เพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption

3. ผลการถ่ายทอดกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสู่ภาวะเพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption

โดยการอบรมและการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการดังนี้

3.1 ผลการอบรมนักเรียน

ตารางที่ 4 ความรู้ความเข้าใจต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรงของนักเรียนก่อนและหลังการอบรม

การทดสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{d}$	S.D.	df	t-statistic	P-Value
หลังการอบรม	22.640	2.103	3.116	3.961	249	12.440***	0.00
ก่อนการอบรม	19.524	3.758					

*** $p < .01$

จากตารางที่ 4 พบว่า ความรู้ความเข้าใจต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรงของนักเรียนก่อนการอบรม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 19.524 และหลังการอบรมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 22.640 โดยคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจ หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 5 เจตคติที่มีต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรงของนักเรียนก่อนและหลังการอบรม

การทดสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{d}$	S.D.	df	t-statistic	P-Value
หลังการอบรม	61.478	8.169	5.092	10.574	249	7.614**	0.00
ก่อนการอบรม	56.656	8.978					

*** $p < .01$

จากตารางที่ 5 พบว่า เจตคติที่มีต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรงของนักเรียนก่อนการอบรมเท่ากับ 56.656 และหลังการอบรม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 61.478 โดยคะแนนเฉลี่ยของเจตคติหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ผลการอบรมผู้บริหารและครู พบว่า ความพึงพอใจที่ได้รับการอบรมภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.99 โดยความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ทำให้เกิดความมั่นใจในการนำความรู้และทักษะที่ได้จากการอบรมไปขยายผลสู่เพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.13 รองลงมาได้แก่ การอบรมทำให้ได้รับความรู้ที่ไม่เคยรู้มาก่อน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.09 และการอบรมทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันการใช้ความรุนแรงมากขึ้น มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.04

3.3 ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้เกี่ยวข้องพบว่า ความพึงพอใจประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการทัศนเชิงบวก (Positive mindset) ในการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.94 รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การประชุมทำให้เห็นการใช้ความรุนแรงต้องเกิดจากความร่วมมือและเอาจริงเอาจังของทุกฝ่าย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.15

3.4 แพลตฟอร์มออนไลน์ ครูผู้สอนและครูแนะแนวในเครือข่ายได้นำไปใช้จริงกับนักเรียนของตนเองมีความพึงพอใจและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบางประการ

4. การพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะเพื่อป้องกันความรุนแรงในยุค Digital disruption

พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน การพัฒนาศักยภาพครูด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่องในการทำให้รู้ทันโลกและสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ รวมถึงชุมชนและผู้ปกครอง ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวทางแก้ไขปัญหา การสนับสนุนให้มีการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย รวมทั้งการพัฒนาวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละชุมชนในการป้องกันการใช้ความรุนแรงของพื้นที่

สำหรับโรงเรียน พบว่าควรมีการพัฒนาศักยภาพครูให้เข้าใจรูปแบบความรุนแรงต่างๆ รวมถึงความรุนแรงในโลกออนไลน์ การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและวิจารณ์งานของนักเรียน รวมทั้งการเสริมสร้างทักษะทางอารมณ์และสังคมให้นักเรียนรู้จักจัดการความโกรธและแก้ไขความขัดแย้ง การให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนและการสร้างสันติวัฒนธรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน การสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบและดำเนินกิจกรรมป้องกันความรุนแรงที่จะช่วยให้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหา สำหรับผลการประเมินข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับรูปแบบและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะเพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ความสอดคล้อง ค่าเฉลี่ย 4.39 ความเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.28 และความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ย 3.86

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะ พบว่าปัญหาการบริหารจัดการภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ บุคลากรที่ให้คำแนะนำในการจัดการกับความเครียดหรือปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนที่เกิดจากการใช้สื่อดิจิทัลไม่เพียงพอ ขาดแคลนบุคลากรและเครือข่ายที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ขาดงบประมาณและอุปกรณ์ซอฟต์แวร์ในการป้องกันความรุนแรง ส่วนนักเรียนมีปัญหภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ กฎระเบียบและมาตรการการป้องกันความปลอดภัยทางออนไลน์ของโรงเรียนค่อนข้างเคร่งครัด นักเรียนเกรงใจและไม่มั่นใจในการเข้าหาครูเพื่อขอความช่วยเหลือหรือแนะนำวิธีป้องกันตนเองจากความรุนแรง

2. การพัฒนากระบวนการและกลไกการบริหารจัดการบนพื้นฐานของหลักการ 4M's ได้แก่วาดด้านบุคลากรเน้นที่การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีทักษะดิจิทัลและความเข้าใจพฤติกรรมเยาวชน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านงบประมาณโดยการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาสื่อดิจิทัลและกิจกรรมที่หลากหลาย รวมถึงการลงทุนในระบบเทคโนโลยี

เพื่อติดตามพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน ด้านสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ ควรพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ จัดหาอุปกรณ์ดิจิทัลที่ทันสมัย ด้านการจัดการโดยกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน บูรณาการเนื้อหาการจัดการความขัดแย้งเข้าไปในหลักสูตร และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมเชิงบวก และผลจากการประเมินกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการในภาพรวม มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้มีการพัฒนาหน่วยการอบรมนักเรียน หน่วยอบรมครูและผู้บริหาร และการพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ Preventing Violence Platform: PVPCR.COM

3. การถ่ายทอดกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการ พบว่า ระดับความรู้และเจตคติ ในการป้องกันการใช้ความรุนแรงของนักเรียนหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจที่ได้รับการอบรมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนแพลตฟอร์มออนไลน์ ครูในโรงเรียน เครือข่ายได้มีการนำไปใช้กับนักเรียน

4. การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะเพื่อป้องกันความรุนแรงในยุค Digital disruption สรุปดังนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาควรส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย พัฒนาศักยภาพครูด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ รวมถึงชุมชนและผู้ปกครอง สนับสนุนการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในโรงเรียนและชุมชน สำหรับโรงเรียนควรพัฒนาศักยภาพครูให้เข้าใจรูปแบบความรุนแรงต่างๆ พัฒนาทักษะการวิเคราะห์ ข้อมูลและวิจารณ์ญาณ ทักษะทางอารมณ์และสังคมของนักเรียน สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบและดำเนินกิจกรรมป้องกันความรุนแรง การให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน ผลการประเมินข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

อภิปรายผล

1. จากผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะเพื่อเสริมสร้างเจตคติ การป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption ของครูและผู้บริหาร พบว่า จำนวนบุคลากร ที่ให้คำแนะนำในการจัดการกับความเครียดหรือปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนที่เกิดจากการใช้สื่อ ดิจิทัลไม่เพียงพอ เนื่องจากการให้คำปรึกษาต้องใช้การแนะนำอย่างถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน แต่บุคลากรในโรงเรียนส่วนมากมีภาระงานสอน การดูแลนักเรียนและให้คำปรึกษาทั่วไป ซึ่งขาดความเชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำเฉพาะด้าน หากต้องจ้างบุคลากรก็จะมีงบประมาณไม่เพียงพอ ดังที่ งานศึกษาของ Fickling (2023) พบว่า ระบบการศึกษาของไทยมุ่งให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีบทบาทในการคัดกรองและดูแลปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียน แต่แนวทางดังกล่าวยังเป็นเพียง มาตรการเบื้องต้นที่เน้นการเฝ้าระวังมากกว่าแก้ไข โดยยังขาดกลไกที่เป็นระบบและขาดผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีที่ปรึกษาประจำ ต้องพึ่งพาครูซึ่งมีภาระงานสูงและขาดทักษะ ด้านสุขภาพจิตโดยตรง สอดคล้องกับ ภัทริกา วงศ์อนันต์นันท (2557) กล่าวว่า การแก้ไขปัญหา

การใช้อินเทอร์เน็ตของเยาวชนไม่ควรใช้แนวทางการควบคุมที่อาจผลักดันให้หลีกเลี่ยงหรือใช้สื่อโซเชียลที่ไม่เหมาะสมและขาดการชี้แนะ

2. ผลการพัฒนากระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะเพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption พบว่า การบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพประสิทธิผลและความคุ้มค่าของการจัดการทรัพยากรทางการบริหาร ดังนั้นแนวคิด 4M's น่าจะมีความเหมาะสม สอดคล้องกับ พันธุ์ระวี ตันตินิรันดร์ (2561) ที่ใช้แนวคิด 4M's เป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรของสถานศึกษาได้ทั้งหมด 14 แนวทางที่ครอบคลุมการบริหารทรัพยากรของสถานศึกษาเช่นกัน ทั้งนี้จะเห็นว่าแนวคิดโรงเรียนสุภาพะจะต่างไปจากโรงเรียนทั่วไปที่มักเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาความสามารถทางวิชาการเป็นหลัก บางครั้งอาจส่งผลต่อสุขภาพกายและจิตใจของนักเรียน แต่โรงเรียนสุภาพะมุ่งเน้นความสมดุลทั้งกาย จิต สังคม และปัญญา ที่จะสร้างความสุขให้ผู้เรียน ซึ่งแนวคิด 4M's เป็นการมองภาพรวมการบริหารจัดการโดยไม่เน้นปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง ครอบคลุมทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารจัดการ เช่น การบริหารบุคลากรที่ถือว่าทุกภาคส่วนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสุขภาวะร่วมกัน ตามกรอบแนวคิดโรงเรียนสุภาพะที่เน้น นักเรียน โรงเรียน ครอบครัว และชุมชน นอกจากนี้แนวคิด 4M's สามารถประยุกต์ใช้ได้ง่ายกับหลักการบริหารอื่นๆ เช่น การบูรณาการ 4M's เข้ากับกระบวนการ POLC เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ หนึ่งฤทัย มั่นคง, สหัตพงศ์ พิthonวร, ธัญญา คุณสุข, สุทธิกานต์ รอดเรือง และธีรังกูร วรบำรุงกุล (2562) ที่พบว่า หลักการ 4M's เป็นหลักการสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการทรัพยากรการศึกษาในสถานศึกษาในยุค Thailand 4.0 จะทำให้การบริหารในสถานศึกษามีความคล่องตัวสูง และจัดการทรัพยากรการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการถ่ายทอดกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะเพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption โดยการอบรมนักเรียน ผู้บริหารและครู รวมทั้งการประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้ปกครองและชุมชน และการพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ พบว่า ในภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จะเห็นว่ากระบวนการถ่ายทอดเป็นการสร้างสังคมปลอดภัยในยุค Digital disruption เนื่องจากการสร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งทั้งระบบโดยการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการป้องกันความรุนแรงแบบองค์รวมทำให้เห็นว่าการป้องกันความรุนแรงเป็นความรับผิดชอบของทุกฝ่ายซึ่งเป็นพลังขับเคลื่อนที่เข้มแข็งและยั่งยืน สอดคล้องกับ Espelage and Swearer (2023) ที่ได้ศึกษาการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อใช้แนวทางแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน โรงเรียนที่ใช้แนวทางแบบองค์รวม มีอัตราการเกิดความรุนแรงลดลงร้อยละ 47 นอกจากนี้ยังทำให้เกิดกลไกเฝ้าระวังและป้องกันความรุนแรงในหลายระดับซึ่งเป็นการสร้างระบบเตือนภัยความรุนแรงล่วงหน้าช่วยให้สามารถจัดการกับปัญหาได้ตั้งแต่เริ่มต้น ดังที่ อนุชา กอนพวง (2566) กล่าวว่า “Whole School Approach” เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมปลอดภัยในโรงเรียนต้องอาศัยการพัฒนาระบบภูมิคุ้มกันในทุกระดับ และ Katzman and Stanton (2021) สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาเจตคติต่อความรุนแรง

ในโรงเรียนขึ้นอยู่กับกรอบการออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับบทบาทและความรับผิดชอบเฉพาะของแต่ละกลุ่มจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าใช้หลักสูตรเดียวกันกับทุกกลุ่มถึงร้อยละ 67

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพ เพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption ผลการประเมินภาพรวมมีความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ระดับมาก เนื่องจากข้อเสนอแนะมีองค์ประกอบสำคัญในการจัดการองค์กร โดยพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา ให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อนำไปสู่การสร้างการมีส่วนร่วมภายในองค์กรและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน สอดคล้องกับแนวคิดเครือข่ายทางสังคมของ Moreno (1934) ที่กล่าวถึง การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบเครือข่ายเป็นการส่งเสริมความร่วมมือภายในองค์กรเพื่อขยายสู่เครือข่ายในวงกว้าง นอกจากนี้ยังเน้นความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน โดยจัดโครงสร้างและระบบต่างๆ ให้โรงเรียน สภาพแวดล้อม ครอบครัวยุ และชุมชนเป็นพื้นที่ปลอดภัย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2560) เช่นข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการป้องกันการใช้ความรุนแรงในโรงเรียน เป็นต้น ท้ายที่สุด การนำข้อเสนอเชิงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ควรมุ่งเน้นการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงราย เพื่อสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ผ่านการจัดทำ แผนปฏิบัติการแบบบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพครูให้มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและทักษะการจัดการปัญหาความรุนแรงในทุกมิติ ควบคู่กับการจัดตั้งและบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครอง เพื่อเป็นกลไกในการแลกเปลี่ยนข้อมูล องค์ความรู้ และแนวปฏิบัติที่ดี (Best practices) ด้านการป้องกันความรุนแรง นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการพัฒนา สภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัย สนับสนุนการใช้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ตลอดจนผลักดัน กลไกการมีส่วนร่วม ของนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มบทบาทเชิงรุกในการออกแบบ ดำเนินการ และ ประเมินผลกิจกรรมด้านการป้องกันความรุนแรง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1.1 กระทรวงศึกษาธิการสามารถนำกระบวนการและกลไกกำหนดเป็นนโยบายในแผนการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติและจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานแก่สถานศึกษา

1.2 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดควรจัดทำแผนบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นแกนนำในสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption

1.3 โรงเรียนควรนำกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างเจตคติการป้องกันการใช้ความรุนแรงในยุค Digital disruption ไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานตามกระบวนการและกลไกในการจัดสภาพแวดล้อมของชุมชนที่เอื้อต่อการเสริมสร้างเจตคติป้องกันความรุนแรง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการประเมินผลกระทบของกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเจตคติของนักเรียนและปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

2.2 ควรพัฒนานวัตกรรมที่เน้นการใช้เทคโนโลยี AI หรือ Big data ในการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ ความเสี่ยงและการป้องกันความรุนแรงของเยาวชน

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10 ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พันธุ์ระวี ตันตินันต์. (2561). *แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรของสถานศึกษาโรงเรียนปทุมมาพัฒนาการ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ภัทริกา วงศ์อนันต์นนท์. (2557). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชน Excessive Internet Usage Behavioral in Adolescents. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 15(2), น. 173-178.
- วัลลภ สุขสวัสดิ์. (2564). *การวิจัยเชิงปริมาณทางรัฐศาสตร์*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2560). *โรงเรียนสุภาพะ การศึกษาแบบนวัตกรรมยุคใหม่ (Healthy School)*. กรุงเทพฯ: สำนักศูนย์เรียนรู้สุภาพะ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566). *รายงานประจำปี 2566*. กรุงเทพฯ: กองสถิติพยากรณ์.
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9. (2565). *รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคมและพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กและเยาวชน ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน*, เชียงใหม่: ผู้แต่ง.
- หนึ่งฤทัย มั่นคง, สหัตพงศ์ พิทอนวร, ธัญญา คุณสุข, สุทธิกานต์ รอดเรือง และธีรังกูร วรบำรุงกุล. (2562). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาในยุค Thailand 4.0. *Veridian E-Journal*, 12(2), น. 444-457.
- อนุชา กอนพวง. (2566). การพัฒนาและยกระดับสถานศึกษาต้นแบบที่เปลี่ยนแปลงโรงเรียนทั้งระบบ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 25(1), น. 304-314.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participation's place in rural development: seeking clarity through specificity. *World Development*, 8, pp. 213-235.
- Espelage, D. L. & Swearer, S. M. (2023). A socio-ecological model for bullying prevention and intervention in early adolescence. *International Journal of Bullying Prevention*, 5(1), pp. 1-15.

- Etienne G. K., Linda L. D., James A. M., Anthony B. Z. and Rafael L. (Eds.). (2002). *World report on violence and health*. Geneva: World Health Organization.
- Fickling, E. (2023). *Evaluating Thailand's mental health policy* (Master's thesis, Thammasat University).
- Hovland, C., Janis, I., & Kelley, H. (1953). *Communication and persuasion*. New Haven, GT: Yale University Press.
- Institute for Economics & Peace. (2022). *Global Peace Index 2022: Measuring peace in a complex world*. Sydney: Institute for Economics & Peace. Retrieved June 8, 2023, <https://www.economicsandpeace.org/reports/>
- Katzman, E. M., & Stanton, B. F. (2021). Role-specific violence prevention interventions: A meta-analysis. *Journal of School Health*, 91(7), pp. 570-581.
- Moreno, J. L. (1934). *Who shall survive? A new approach to the problem of human interrelations*. Washington: Nervous and Mental Disease.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton: Princeton University Press.
- World Health Organization. (2002). *World report on violence and health*. Geneva: Author.